

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Заң факультеті

Кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасы

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

**Жер инспекциясы және жерді қорғау [63992]
«6В07304, Кадастр» білім беру бағдарламасы**

Семестр – 5

Курс -3

Кредит -6

Күндізгі бөлім

Алматы, 2025 ж.

Пәннің қорытынды емихан бағдарламасын құрастырған – заң ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы Н.С. Джетибаев.

Кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасының мәжілісінде қаралып ұсынылды.

№ 21 Хаттама «24» маусым 2025 ж.

Кафедра меңгерушісі, з.ғ.д., профессор _____Г.А. Куналиева

Оқыту және білім беру сапасы бойынша академиялық комитетпен мақұлданды.

№ 11 хаттама «25» маусым 2025 ж.

Төрайымы _____А.А. Урисбаева

Факультеттің Ғылыми кеңесінде ұсынылды.

№ 10 хаттама «26» маусым 2025 ж.

Ғалым хатшы _____Г.М. Атаханова

.

Кіріспе

1 Жер инспекциясы және жерді қорғау пәні бойынша қорытынды бақылау (емтихан) 3-курс күндізгі бөлім студенттері үшін, univ.kaznu.kz жүйесінде тест түрінде өтеді. Барлық нұсқаулар univ.kaznu.kz басты бетіне жүктелген. Тест қабылдау барысы – автоматты прокторинг жүйесімен бақыланады, проктор немесе оқытушының қадағалауымен (егер прокторинг болмаса). Прокторинг технологиясы (ағылш. «proctor» – емтихан барысын бақылау).

2 Маңызды – емтихан міндетті түрде алдын ала бекітілген кестеге сәйкес жүргізіледі, ол туралы алдын ала оқытушылар мен студенттерге мәлім болуы керек.

3 Аттестациялық ведомостқа қорытынды баға тест аяқталғаннан кейін автоматты түрде түседі:

Балл қою уақыты - 48 сағатқа дейін. Онлайн прокторинг режимі бойынша тексеру жүргізу барысында балл қою уақыты ұзартылуы мүмкін.

4 Тесттің түрі- көптік таңдау, 1,2,3 дұрыс жауаппен.

5 Univ АЖ тест сұрақтарының саны – 40 сұрақтан келеді. 1 мүмкіндік беріледі. Тесттің өту уақыты- 90 минут.

6 Univ АЖ тест сұрақтары- автоматты түрде генерацияланады.

7 Univ АЖ тест сұрақтарын дұрыс жауаптың кілттері арқылы автоматты түрде тексереді.

8 Студент емтиханға кіруге 30 минут бұрын дайындалуы керек. Ол прокторингтің талабы.

9 Тест қорытындысы прокторинг нәтижесінде қайта қаралуы мүмкін. Егер студент тестілеуден өту ережелерін бұзса, оның нәтижесі жойылады.

10 Студент емтиханның өтуіне байланысты қосымша нұсқаулықтар мен ережелерді мына сілтемелер арқылы қарай алады.

Емтихан қорытындысы бойынша жауаптарды тексеру және алған балын «Univer» ақпараттық жүйесіндегі аттестациялық ведомостқа енгізу уақыты – 48 сағатқа дейінгі уақытты қамтиды.

Қанағаттанарлықсыз баға алған студенттерге осы кезеңдегі қорытынды бақылауды қайта тапсыруға тек ақылы түрде кредит төлеп, қайта оқу арқылы рұқсат етіледі. Апелляция беру қарастырылған. Емтихан нәтижесі бойынша қанағаттанарлықсыз баға алған студент университет бұйрығымен қайтадан оқуға тіркеледі, егер емтиханнан 25 балл алса онда қайта тапсыру FX қайта тапсырылады. Қанағаттанарлықсыз баға алғаннан кейінгі берілген денсаулық жағдайына байланысты құжаттар қарастырылмайды.

Бағаны көтермелеу мақсатында емтиханды қайта тапсыруға жол берілмейді.

Емтихан сұрақтары тексерістен өтіп бекітіледі. Биылғы оқу жылының ерекшелігіне байланысты БП МК циклындағы пәндер Универ жүйесінде тест тапсыру арқылы қабылданады. Тест сұрақтары нұсқаулықпен бекітілген үлгідегі үш деңгейдегі осы оқу жоспарындағы тақырыптармен қамтылған 200 сұрақтан 1,2,3 дұрыс жауаппен құрылған.

Емтиханға дайындықтың негізгі тақырыптары:

Д 1. Жерге орналастырудың жалпы сипаттамасы: түсінігі, мақсаты, мазмұны. Жер қатынастары жүйесіндегі жерге орналастыру қатынастарының алатын орны.
СС 1. Жерге орналастыру заңнамасының негізгі принциптері: жалпы ережелер мен нормативтік реттеу.
Д 2. Жерге орналастыруды жүргізу. Жерге орналастыру процесі мен оның сатылары. Жерге орналастыру қатынастарының объектілері мен субъектілері.
СЗ 2. ҚР Жер Кодексіне сай жерге орналастыруды жүргізу талаптары. Жерге орналастыру үрдісі: тәртібі мен шарттары, процеске қатысушылар және олардың құқықтары.
СОӨЖ 1. СӨЖ 1 орындау бойынша кеңестер
Д 3. ҚР Жер Кодексіне сай жерге орналастыру жобасы анықтамасы, әзірлеу талаптары. Жерге орналастыру жобасын жасаудың қағидалары.
СС 3. Жерге орналастыру жобасын әзірлеу шарттары. Жерге орналастыру жобасын жасаудың негізгі қағидалары
СӨЖ 1. Жер учаскелерін қалыптастыру жөніндегі жерге орналастыру жобасын жасау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2022 жылғы 3 маусымдағы № 180 бұйрығын талдау. Нысаны ауызша . Өткізілетін апта – 3,4 апталар.
Д 4. Мемлекеттік жер кадастры: түсінігі, жүзеге асыру тәртібі. Мемлекеттік жер кадастрының және оны жүргізуге технологиялық байланысты қызметтің мазмұны және ерекшеліктері.
СС 4. Кадастрлық жұмыстардың негізгі принциптері мен функциялары: азаматтар мен ұйымдарды жылжымайтын мүлік туралы ақпаратпен қамтамасыз ету, жер және жылжымайтын мүлік объектілеріне құқықтарды есепке алу және тіркеу.
Д 5. Қазақстан Республикасының аумағын кадастрлық бөлу. Жекелеген санаттағы жерлердегі жерге орналастыру іс-әрекетін құқықтық реттеу ерекшеліктері

СС 5. Жылжымайтын мүліктің техникалық кадастры: оның қалыптасуының негізгі кезеңдері, ақпараттық базаның құрамдас бөліктері мен құрылымы.	
Модуль 2 Кадастрлардың жекелеген түрлерін құқықтық қамтамасыз ету	
Д 6. Жер заңнамасына сәйкес кадастрлық қызмет тұжырымдамасы. (ПРОБЛЕМАЛЫ ДӘРІС) Жер-кадастр құжаттамасы анықтамасы, мазмұны. Мемлекеттік жер кадастрын жүргізу тәртібі. Жер-кадастр құжаттамасы. Мемлекеттік жер кадастрының мәліметтерін беру және кадастр ақпаратын пайдалану.	
СС 6. Жер кадастры: жер учаскелеріне құқықтарды есепке алу мен тіркеудің құқықтық аспектілері, оның жер саясатын және аумақтық жоспарлауды жүзеге асырудағы маңызы. Жылжымайтын мүлік объектілерінің кадастры: кадастрға кіретін объектілердің түрлеріне, олардың сипаттамаларына және есепке алу ерекшеліктеріне шолу. Бірыңғай жылжымайтын мүлік кешенінің құрамындағы жер учаскесіне қатысты есепке алу-тіркеу әрекеттерін жүзеге асыруды құқықтық реттеу	
Д 7 Жер мониторингі. Жер мониторингінің міндеттері. Жер мониторингін жүргізу.	
СС 7. Жер мониторингі ақпаратын алу мен пайдалану әдістері. Жер қатынастарын жүзеге асыруды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды қаржыландыру	
СӨЖ 2. Қазақстан Республикасында мемлекеттік жер кадастрын жүргізу ережесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2014 жылғы 23 желтоқсандағы № 160 бұйрығын талқылау. Тапсыру нысаны презентация	
Аралық бақылау 1	
Д 8. Кадастрлық қызмет саласындағы нормативтік-құқықтық негіздер. Кадастрлық қызметті құқықтық қамтамасыз ету.	
СС 8. Семинар сабағы. Кадастрлық қызметті жүзеге асыруға байланысты құқықтық қатынастардың ерекшеліктері мен мазмұны. Кадастрлық қатынастардың объектілері. Кадастрлық қатынастардың субъектілері	
СӨЖ 3. СӨЖ 3 орындау бойынша кеңестер.	
Д 9. Су кадастры түсінігі. Мемлекеттік су кадастры. Су объектілерінің мемлекеттік мониторингі	
СС 9. Орман кадастры және олардың мониторингі түсінігі, түрлері және құрамы. Орман кадастрын құру мен жүргізуді реттейтін заңнамалық актілер мен нормативтік актілер. Кадастрды қалыптастыру мен жаңартудағы мемлекеттік органдардың және басқа да мекемелердің рөлі. Орман алқаптарының жіктелуі принциптері	
БӨЗ 3. Тақырып, орындау және өткізу түрі. Қазақстан Республикасы Табиғи ресурстары мемлекеттік кадастрларының бірыңғай жүйесін жүргізу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 7 қыркүйектегі № 359 бұйрығын талқылау. Нысаны ауызша	
Д 10. Жер қойнауы кадастры. Жер қойнауын пайдалану кадастрын қалыптастыру және жүргізу процесі. Жер қойнауын пайдалану кадастрын құру кезеңдері. Процесске қатысушылар және олардың рөлдері. Жер қойнауын есепке алу мен тіркеудің техникалық аспектілері	
СС 10. Пайдалы қазбалар кен орындары мен пайдалы қазбалардың кадастры және жер қойнауы жағдайының мониторингі түсінігі және жалпы сипаттамасы. Жер қойнауының категориялары және оларды пайдалану режимдері. Жер қойнауын пайдалану саласында қызметін жүзеге асыратын субъектілердің құқықтары мен міндеттері. Жер қойнауын пайдалануды есепке алу мен бақылаудың ерекшеліктері. Ақпаратқа қол жеткізу және процестің ашықтығы. Кадастрлық мәліметтерге қол жеткізудің құқықтық режимі. Коммерциялық құпияны және құпия ақпаратты қорғау. Жер қойнауын пайдалануда ашықтық пен жариялылықты қамтамасыз етудегі кадастрдың рөлі	
СӨЖ 4. СӨЖ 4 орындау бойынша кеңестер	
Д 11. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік кадастрын қалыптастыру: нормативтік құқықтық актілерді және заңнамалық базаны талдау. Биоәртүрлілікті қорғаудағы мемлекеттік кадастрдың рөлі: дүние жүзі елдерінің тәжірибесі және даму перспективалары.	
СС 11. Мемлекеттік кадастр жүйесіндегі ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың құқықтық жағдайын бағалау және есепке алу: ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік кадастрын ақпараттық қамтамасыз ету: деректерге қолжетімділік және процестің ашықтығы. Арнайы табиғи аумақтарды басқарудағы субъектілердің құқықтары мен мүдделерін қорғау: әкімшілік-құқықтық механизмдер.	
Д 12. Жануарлар дүниесінің кадастры (аң аулау объектілері болып табылатын жануарлардың түрлері бойынша). Жануарлар дүниесі кадастры (балық және басқа су жануарлары бойынша): Заңнамалық -құқықтық база. Жануарлар дүниесі кадастрының мақсаттары мен міндеттері: биологиялық әртүрлілікті сақтау, олардың қауіп дәрежесін бағалау және түрлерді қорғау мақсатында жануарларды бақылауды және есепке алуды қамтамасыз ету.	
Кадастрдағы жануарлар дүниесін классификациялау және жіктеу принциптері: жануарларды есепке алу және жіктеу кезінде ескерілетін категориялар мен критерийлер жүйесі.	

СС 12. Жануарлар дүниесі кадастрын қалыптастыру және өзектендіру процесіне қатысатын субъектілердің құқықтары мен міндеттері: мемлекеттік органдар, ғылыми мекемелер, қоғамдық ұйымдар мен азаматтар арасындағы құқықтық қатынастарды реттеу. Жануарлар дүниесі кадастрынан ақпаратқа қол жеткізу ерекшеліктері: жануарлар популяциясының таралуы мен жағдайы туралы ақпаратты берудің құқықтық режимі мен тәртібі. Жануарлар дүниесі кадастрын жүргізу және пайдалану ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілік: әкімшілік, азаматтық және қылмыстық жауапкершілік.
БӨЗ 4. Қоршаған ортаға келтірілген залалдың орнын толтыру, практикалық нысанда жағдаяттық есептерді шешу
Д 13. Мемлекеттік қалдықтар кадастрын құрудың құқықтық негіздері. Қалдықтар кадастрын қалыптастыру және жүргізу тәртібін айқындайтын нормативтік құқықтық актілерді талдау. Мемлекеттік қалдықтар кадастрының мақсаттары мен міндеттері: экологиялық қауіпсіздік мақсатында қалдықтарды бақылау мен есепке алуды қамтамасыз ету, олардың айналымы мен қайта өңдеуін оңтайландыру. Кадастрдағы қалдықтарды жіктеу және санаттау принциптері: заңнамада белгіленген қалдықтарды кодтау және жіктеу жүйесі.
СЗ 13. Қалдықтардың кадастрын қалыптастыру және өзектендіру процесіне қатысатын субъектілердің құқықтары мен міндеттері: мемлекеттік органдар, кәсіпорындар мен ұйымдар арасындағы құқықтық қатынастарды реттеу. Мемлекеттік қалдықтар кадастрынан ақпаратқа қол жеткізу ерекшеліктері: қалдықтардың құрамы мен сипаттамалары туралы ақпаратты берудің құқықтық режимі мен тәртібі. Мемлекеттік қалдықтар кадастрын жүргізу және пайдалану ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілік: әкімшілік, азаматтық және қылмыстық жауапкершілік. Мемлекеттік қалдықтар кадастрын дамыту перспективалары: қалдықтарды есепке алудың жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу, халықаралық тәжірибені ескере отырып заңнаманы жетілдіру.
СООЖ 5. СӨЖ 5 орындау бойынша кеңестер
Д 14. Картографиялық деректер түсінігі, құрамы. Картографиялық деректерге авторлық және құқықтар: зияткерлік меншікті қорғау, лицензиялау және геокеңістіктік деректерді тарату принциптері. Картографиялық мәліметтердің құқықтық саладағы рөлі: аумақтарды бағалау және басқару, шешім қабылдау және қауіпсіздік үшін олардың маңызы.
СС 14. Картографиялық мәліметтерді жасау мен пайдаланудың құқықтық негіздері: геодезия, картография және кеңістік деректері туралы заңнамалар, стандарттар мен ережелер. Геокеңістіктік ақпараттық инфрақұрылым: заңнамалық қамтамасыз ету. Сот тәжірибесінде картографиялық деректер: оларды дауларды шешуде дәлелдеме ретінде пайдалану, картографиялық материалдарды соттардың қарауы. Картографиялық өнімдегі дербес деректерді қорғау: картографиялық ақпаратты жасау және тарату кезінде құпиялылық қағидаттарын сақтау. Картография және кеңістік деректері саласындағы халықаралық ынтымақтастық: ақпарат алмасу, құқықтық нормалар мен нормаларды стандарттау және үйлестіру.
БӨЗ 5. Шет елдер мен ҚР табиғи ресурстар кадастрларын салыстыру. (жеке мемлекеттерге презентация жасау).
Д 15. Табиғи ресурстардың ұлттық кадастры мәселелері және халықаралық ынтымақтастық тәжірибесі. Кадастрлық жүйені дамытудың қазіргі тенденциялары: цифрлық технологияларды енгізу, жылжымайтын мүлікті есепке алу және тіркеу процестерін жетілдіру, сондай-ақ кадастрлық жұмыс саласындағы халықаралық ынтымақтастық.
СС 15. Табиғи ресурстарды басқару үшін ұлттық кадастрдың маңызы. Ұлттық табиғи ресурстар кадастрының негізгі мәселелері. Табиғи ресурстарды есепке алу және мониторингі саласындағы халықаралық бастамалар мен бағдарламаларға шолу. Ұлттық табиғи ресурстар қорын құрудағы халықаралық ұйымдар мен бастамалардың рөлі

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. 2003 жылғы 20 маусымдағы Қазақстан Республикасының Жер кодексі // «Әділет» АҚЖ сайтында Электрондық ресурс ретінде қолжетімді: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K030000442>;
2. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы № 212 Экологиялық кодексі. // «Әділет» АҚЖ сайтында электрондық ресурс ретінде қолжетімді: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K070000212>;
3. Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 25 желтоқсандағы № 212 Салық кодексі. // «Әділет» АҚЖ сайтында электрондық ресурс ретінде қолжетімді: <http://adilet.zan.kz/rus/docs/K070000212>;
4. Еркінбаева Л.К., Айғаринова Г.Т. Қазақстан Республикасының Жер құқығы. Жалпы және ерекше бөлім: оқу құралы - Алматы : Жеті Жарғы, 2015. - 326 б

5. Айгаринова А.Т., Джангабулова А. К. Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы. Жалпы және ерекше бөлім: оқу құралы - Әл - Фараби атындағы. Қазақ ұлттық ун-ті. - Алматы: Қазақ университеті, 2018. - 447 б

5. Айгаринова Г.Т. Қазақстан Республикасының заңдары бойынша жер төлемдері. – Юрист баспасы, Алматы 2009 – 216б.

Интернет-ресурстар: Оқу материалы-дәріс тезистері Жерге құқықтарды мемлекеттік тіркеуді құқықтық реттеу, сондай-ақ үй тапсырмаларын, жобаларды, СӨЖ орындау үшін қажетті оқу-әдістемелік материал сіздің сайтыңыздағы бетте қол жетімді www.univer.kaznu.kz. ПОӘК бөлімінде.

Емтихан тапсыру бойынша нұсқаулық:

11 Жер инспекциясы және жерді қорғау пәні бойынша қорытынды бақылау (емтихан) 3-курс күндізгі бөлім студенттері үшін, univer.kaznu.kz жүйесінде тест түрінде өтеді. Барлық нұсқаулар univer.kaznu.kz басты бетіне жүктелген. Тест қабылдау барысы – автоматты прокторинг жүйесімен бақыланады, проктор немесе оқытушының қадағалауымен (егер прокторинг болмаса). Прокторинг технологиясы (ағылш. «proctor» – емтихан барысын бақылау).

12 Маңызды – емтихан міндетті түрде алдын ала бекітілген кестеге сәйкес жүргізіледі, ол туралы алдын ала оқытушылар мен студенттерге мәлім болуы керек.

13 Аттестациялық ведомостқа қорытынды баға тест аяқталғаннан кейін автоматты түрде түседі: Балл қою уақыты - 48 сағатқа дейін. Онлайн прокторинг режимі бойынша тексеру жүргізу барысында балл қою уақыты ұзартылуы мүмкін.

14 Тесттің түрі- көптік таңдау, 1,2,3 дұрыс жауаппен.

15 Univer АЖ тест сұрақтарының саны – 40 сұрақтан келеді. 1 мүмкіндік беріледі. Тесттің өту уақыты- 90 минут.

16 Univer АЖ тест сұрақтары- автоматты түрде генерацияланады.

17 Univer АЖ тест сұрақтарын дұрыс жауаптың кілттері арқылы автоматты түрде тексереді.

18 Студент емтиханға кіруге 30 минут бұрын дайындалуы керек. Ол прокторингтің талабы.

19 Тест қорытындысы прокторинг нәтижесінде қайта қаралуы мүмкін. Егер студент тестілеуден өту ережелерін бұзса, оның нәтижесі жойылады.

20 Студент емтиханның өтуіне байланысты қосымша нұсқаулықтар мен ережелерді мына сілтемелер арқылы қарай алады.

Бағалау саясаты:

Критериалды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау, аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің (мақсатпен көрсетілген оқыту нәтижелерінің) қалыптасуын тексеру.

Жиынтық бағалау: аудиторияда жұмыс белсенділігін және қатысуын бағалау; орындалған тапсырманы, СӨЖ-ді (жоба / кейс / бағдарлама/) бағалау. Қорытынды бағаны есептеу формуласы ұсынылады.

Пән бойынша қорытынды баға келесі формула бойынша есептеледі: $\frac{PK1+PK2}{2} \cdot 0,6 + IK \cdot 0,4$. Мұнда

АБ(РК) – аралық бақылау; ҚБ(ИК) – қорытынды бақылау (емтихан).

Бағалау шкаласы силлабуста беріледі:

Әріптік жүйе бойынша баға	Сандық эквивалент	Баллдары (%-дық көрсеткіші)	Дәстүрлі жүйе бойынша баға
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	
B	3,0	80-84	Жақсы
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	